

«Είναι τα παραμύθια μόνο για τα παιδιά;»



Τα παραμύθια είναι ένα πανανθρώπινο φαινόμενο. Κάθε κοινωνία, από την πιο πρωτόγονη έως την πιο ανεπτυγμένη, έχει τις δικές της φανταστικές ιστορίες γεμάτες περιπέτειες, συμβολισμούς και ηθικά διδάγματα. Αξιοπρόσεκτη είναι η δύναμη των παραμυθιών να μεταφέρουν άμεσα και έμμεσα μηνύματα. Μέσα από μια φαινομενικά απλή ιστορία (π.χ. “Ο βοσκός και ο λύκος” ή “Ο λαγός και η χελώνα”) κάποιος μπορεί να εξάγει πολλά ηθικά διδάγματα και παράλληλα νοήματα με μεγαλύτερο βάθος από ότι ο καθαυτός λόγος του παραμυθιού. Άλλωστε είναι και ένας από τους λόγους που τα παραμύθια λέγονται κυρίως σε παιδιά. Οι ενήλικοι μέσα από τα παραμύθια προσπαθούν να μεταδώσουν στα παιδιά αξίες και ιδανικά που οι ίδιοι ασπάζονται.

Πολλές φορές τα παραμύθια προσπαθούν να μεταδώσουν πανανθρώπινες αξίες όπως η δικαιοσύνη, η καλοσύνη ή η ισότητα και άλλες φορές προσπαθούν να περάσουν μηνύματα που είναι συνδεδεμένα με το κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο γεννήθηκε το ίδιο το παραμύθι, όπως η σημαντικότητα μιας κοινότητας, οι ανδρικοί και γυναικείοι ρόλοι αλλά και η ιεραρχία σε μια κοινωνία. Πέραν τούτου, τα παραμύθια σε κάποιες περιπτώσεις μπορούμε να πούμε, πως αποτελούν έναν τρόπο έκφρασης ιδεών και αντιμετώπισης των διλημάτων ενός παιδιού στον δρόμο του προς την ενηλικίωση.

Παρόλο που η κυρίαρχη ιδέα είναι πως τα παραμύθια μπορούν να φανούν χρήσιμα αποκλειστικά στην διαπαιδαγώγηση των παιδιών, αξίζει να σημειωθεί πως τα παραμύθια έχουν χρησιμοποιηθεί-και συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται ακόμη και σήμερα από ορισμένους ψυχολόγους- για να βοηθήσουν ενήλικες να ξεπεράσουν κάποια ψυχολογικά προβλήματα. Ίσως ο πιο γνωστός υποστηρικτής αυτής της ιδέας είναι ο Hans Dieckmann.

Σύμφωνα με τον Dieckmann ένας αποτελεσματικός τρόπος να βοηθηθεί ένας ενήλικας είναι να διηγηθεί το αγαπημένο του παραμύθι. Σύμφωνα με τη θεωρία του, το αγαπημένο παραμύθι εκάστου δεν έχει αποτυπωθεί στη μνήμη του τυχαία, αλλά λόγω μιας σημαντικής ψυχολογικής βαρύτητας για την ίδια την ύπαρξή και τα προβλήματα που τον απασχολούν. Όταν συνειδητοποιήσουμε την βαθύτερη σημασία του νοήματος του παραμυθιού τότε πιο εύκολα μπορούμε να μεταφράσουμε ασυνείδητες σκέψεις και φόβους και να τα αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικότερα.

Τα παραμύθια ήταν, είναι και κατά πάσα πιθανότητα θα συνεχίσουν να είναι μια πολύ χρήσιμη πηγή πληροφοριών τόσο για το ίδιο το άτομο που αρέσκεται στην διήγησή του, όσο και για τις κοινωνίες και τις συνθήκες που τα δημιουργήσαν. Είναι οι συνοδοιπόροι πολλών παιδιών στο πέρασμά τους από το ένα αναπτυξιακό στάδιο στο επόμενο και ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τους γονείς και τους δασκάλους στην ευκολότερη μετάδοση γνώσεων και αξιών. Τα παραμύθια είναι στοιχείο όλων των πολιτισμών, κάτι που αυτόματα σηματοδοτεί και την σημαντικότητά τους σε διάφορα επίπεδα της κοινωνικής (και όχι μόνο) ανάπτυξής μας. Καλό το παραμύθι μα ακόμα καλύτερα να γνωρίζουμε γιατί το λέμε...